

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน
ของจังหวัดหนองบัวลำภู*

DEVELOPING CULTURAL TOURIST ATTRACTIONS TOWARDS
SUSTAINABILITY IN NONG BUA LAMPHU PROVINCE

ปรีชา หอมประภัทร์¹, นัสพงษ์ กลิ่นจำปา² และ ดนัย ลามคำ³
Preecha Hompraphat¹, Natsaphong Klinchampa², and Danai Lamkham³

¹⁻³วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

¹⁻³Pitchayabundit College, Thailand

Corresponding Author's Email: nuspong.ggg@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู 2) เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู จำนวนทั้งสิ้น 11,284 คน คำนวนขนาดตัวอย่างด้วยสูตรของทาร์โร ยามาเน่ ได้จำนวน 387 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.820 ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{X}=3.54$) รองลงมา คือ ด้านการ

* Received 12 May 2024; Revised 17 May 2024; Accepted 29 June 2024

ให้บริการท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.29$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.08$)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างผลิตภัณฑ์ เป็นสินค้าท้องถิ่นให้ได้มาตรฐาน นำมาจำหน่ายเป็นของฝากประจำชุมชนได้ มีตลาดอย่างถาวรเพื่อให้ประชาชนมีพื้นที่ขายอย่างจริงจัง เป็นตลาดการท่องเที่ยว เป็นจุดรวมการขายสินค้าโอท็อป ประชาชนจะได้มีรายได้เพิ่ม

คำสำคัญ: การพัฒนา, แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ความยั่งยืน

Abstract

The objectives of this research are 1) to study the development of cultural tourist attractions towards sustainability in Nong Bua Lamphu Province 2) to compare the development of cultural tourist attractions toward sustainability in Nong Bua Lamphu Province. classified by gender, age, education level, and occupation, and 3) to study guidelines for developing cultural tourist attractions towards sustainability in Nong Bua Lamphu Province. The population used in this study is the household head. In the Nong Bua Lamphu Municipality, there were a total of 11,284 people. The sample size was calculated using Taro Yamane's formula for a total of 387 people. The instrument used for data collection was It is a questionnaire consisting of 3 parts, statistics used to analyze the data. Descriptive statistics include number, percentage, mean, and standard deviation for general information of the sample. The reliability value of the questionnaire is 0.820.

The research results found that:

1) Developing cultural tourist attractions towards sustainability in Nong Bua Lamphu Province Overall, it was at a moderate level ($\bar{x} = 3.27$). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was seeking and creating new tourist attractions ($\bar{x} = 3.54$), followed by tourism services ($\bar{x} = 3.29$) and The side with the least average is the aspect of participation in decision making ($\bar{x} = 3.08$)

2) Results of comparative analysis of the development of cultural tourist attractions towards sustainability in Nong Bua Lamphu Province. according to public opinion Classified by gender, age, education level, and occupation, it was found that overall, people with different genders, ages, education levels, and occupations had opinions on the development of cultural tourist attractions towards sustainability in Nong Bua Lamphu Province. They are significantly different at the 0.05 level.

3) Guidelines for developing cultural tourist attractions towards sustainability in Nong Bua Lamphu Province include promoting and supporting the creation of products. It is a local product that meets standards. Can be sold as community souvenirs. There is a permanent market to give citizens a serious place to sell. It's a tourism market. It is a center for selling OTOP products. People will have additional income.

Keywords: Development, Cultural attractions, Sustainability

บทนำ

การท่องเที่ยวจึงถือเป็นนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย และทุกรัฐบาลต่างมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ มีมาตรฐานความปลอดภัยและบริการระดับสากล รวมถึงส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว

เชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แม้แต่รัฐบาลปัจจุบันก็มุ่งเน้นใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ โดยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดเมืองรอง 55 จังหวัด ผ่านโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และโครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศ “ชิม ช้อป ใช้” และมาตรการ “100 เดียวเที่ยวทั่วไทย” ที่กำลังเป็นกระแสอยู่ในปัจจุบัน (พระมหาจันทน์ สิริวัฒนโณ, 2563)

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาการท่องเที่ยว ได้ระบุถึง การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้อง กับมาตรฐานสากล และเพียงพอต่อความต้องการของตลาด การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์ จากการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2560)

จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดทางภาคอีสานที่แยกตัวมาจากอุดร ซึ่งหลายคนอาจยังไม่รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนี้เท่าใดนัก ทั้งที่จริงแล้วมีหลายจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายแห่ง ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทยและชาวต่างชาติ รัฐบาลได้มีนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ด้วยการบูรณะโบราณสถานและฟื้นฟูเอกลักษณ์ของเมืองควบคู่ไปกับการพัฒนาเมือง ประวัติศาสตร์ที่อุดมด้วยวัฒนธรรมมาช้านาน ด้วยเป็นดินแดนที่มี พัฒนาการมาอย่างยาวนานมีมรดกทางศิลปะและมรดกทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านธรรมชาติอันสวยงาม โบราณสถาน หรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี และวัดวาอารามที่ดีงามโดยการสืบทอดเป็นเวลานาน ประกอบกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม จึงเป็นทุน

สำคัญของจังหวัดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู, 2566)

จากนโยบายของรัฐบาล จังหวัดหนองบัวลำภูได้จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองบัวลำภู ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 – 2565) ฉบับทบทวน พ.ศ.2563 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการ กำหนดตัวชี้วัดและเป้าหมาย รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี มีกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามศักยภาพของพื้นที่ ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของจังหวัด พัฒนาและยกระดับการบริหาร จัดการการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่ ระบบนิเวศ มีธรรมชาติ ที่เป็นจุดแข็ง จุดขาย เป็นแหล่งท่องเที่ยว ของชุมชน มีการจัดกิจกรรมตามประเพณีของชุมชนท้องถิ่น เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากทัศนียภาพที่สวยงาม สร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมมากขึ้น แต่ปัจจุบันยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชนในการบริหารจัดการ สร้างระบบ กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันความเสียหายของระบบนิเวศ รวมทั้งอนุรักษ์และฟื้นฟู ระบบนิเวศที่เสียหายไปแล้ว กลับคืนมา ซึ่งก็มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู, ผู้นำหมู่บ้าน, และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสมเท่าที่ควร

จากเหตุผลและปัญหาสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู โดยการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมแบบวิถีชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน อย่างเหมาะสม เป็นระบบ หากมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ก็จะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ ก็จะมีรายได้จากการท่องเที่ยว ระบบนิเวศ ภูมิทัศน์ รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรอบหนองทุ่งยังก็ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม สมบูรณ์อย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่ก็จะได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู

สมมติฐานการวิจัย

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู อยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือน ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภูจำนวนทั้งสิ้น 11,284 คน โดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีการใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 387 คน

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบไปด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด 2548 : 99) มีระดับการให้เลืกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยคำถามครอบคลุม 1) ด้านการตลาดท่องเที่ยว 2) ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยว 3) ด้านการให้บริการท่องเที่ยว และ 4) ด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 แบบข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อสอบถามแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู มี 4 ด้าน คือด้านการตลาดท่องเที่ยว ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ด้านการให้บริการท่องเที่ยว และด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน เพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม
2. จัดทำแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามที่ต้องการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้ครบถ้วนและครอบคลุมเนื้อหา
3. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบเครื่องมืออีกครั้งหนึ่งในขั้นตอนนี้ตรวจสอบความ ครบคลุมของเนื้อหา ความเข้าใจของภาษา ความเข้าใจตรงกันของคำถาม
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 3 ท่าน และนำเครื่องมือที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยคำนวณหาค่า IOC โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 เป็นต้นไป เป็นข้อที่นำไปใช้ได้
6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ศรีบุญเรือง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภูจำนวน 30 คน
7. วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.820 ถือว่าแบบสอบถามใช้ได้

8. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้คือ

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้นำแต่ละหมู่บ้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์การลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัย และประชาสัมพันธ์ตอบแบบสอบถามการวิจัย ตามวันและเวลาที่นัดหมาย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ตามที่ได้นัดหมายไว้แล้ว เพื่อแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขอ อนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัยและขอรับกลับในวันเดียวกันด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการ วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) แทน $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แทน S.D.

สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ ใช้การทดสอบที (Independent t – test) และ ตัวแปรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ถ้า พบว่ามีความแตกต่างกัน จะใช้การทดสอบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการ วิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต เลขที่รับรอง 2/2567

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของ จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 51.42 มีอายุระหว่าง 36-60

ปี จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 36.96 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.36 มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 41.62 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาทจำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 49.87

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตารางที่ 1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวม

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตลาดท่องเที่ยว	3.08	0.30	มาก
2. ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่	3.54	0.61	มาก
3. ด้านการให้บริการท่องเที่ยว	3.29	0.52	มาก
4. ด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.19	0.36	มาก
รวม	3.27	0.33	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.27$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{x}=3.54$) รองลงมา คือ ด้านการให้บริการท่องเที่ยว ($\bar{x}=3.29$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือด้านการตลาดท่องเที่ยว ($\bar{x}=3.08$)

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนของจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ 1) มีการให้ความรู้แก่ประชาชน ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหาร มีความรู้ในพื้นที่ตนเอง ให้มีความรับผิดชอบบำรุงรักษา และสร้างความประทับใจ

แก่นักท่องเที่ยว 2)มีการบริหารจัดการพื้นที่ ให้มีการบริการขั้นพื้นฐานที่ดี มีความสะอาด และปลอดภัย 3)มีการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างผลิตภัณฑ์ เป็นสินค้าท้องถิ่นให้ได้มาตรฐาน นำมาจำหน่ายเป็นของฝากประจำชุมชนได้ 4)ควรจัดให้มีการบริการขั้นพื้นฐานที่ดี มีการอำนวยความสะดวกในทุก ๆ บริบท บริการนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ อยากกลับมาอีก 5)จัดให้มีหน่วยบริการนำเที่ยว ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริการ การต้อนรับและบริการจากคนในพื้นที่ 6)ให้มีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยจัดประชุมมติหมู่บ้านสอบถามความคิดเห็นของคนในชุมชน เพื่อแสดงจุดเด่นของท้องถิ่น ตนเองเกิดประโยชน์ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ 7)ในท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้ว อยากให้สนับสนุนบูรณาการพื้นที่เดิมให้ดีขึ้น และต่อเนื่องไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม 8 มี การพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม สนับสนุนงบประมาณเพื่อประโยชน์ส่วนรวม 9)มีการ ประชาสัมพันธ์ที่ดี แนะนำประชาชนให้มีส่วนร่วม

อภิปรายผล

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วน จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$, S.D.= 0.81) และเมื่อ พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการตลาดท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.78$, S.D.= 0.84) รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.71$, S.D.= 0.91) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{x} = 3.62$, S.D.= 0.89) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทางองค์การบริหารส่วนจังหวัด หนองบัวลำภู มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบได้อย่างเต็มที่ มีการ ปรับปรุงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้คนมาเที่ยว มาร่วม กิจกรรมในประเพณีต่าง ๆ เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีทอดเทียนพรรษา การ แข่งขันกีฬาประจำท้องถิ่น การส่งเสริมสนับสนุนมีจุดบริการอาหาร เครื่องดื่ม ที่สะอาดถูก สุขลักษณะ และเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีมีการประสานงานกับ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกาวัลย์ พงษ์สระพังและ ชาญยุทธ หาญชนะ (2565) วิจัย เรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบล

หนองบัวใต้ อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวใต้ อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$, S.D.= 0.81) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการตลาดท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.78$, S.D.= 0.84) รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 3.71$, S.D.= 0.91) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{x} = 3.62$, S.D.= 0.89) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐทิศา โรจนประศาสน์ และคณะ (2558) วิจัยเรื่องความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนชายฝั่งจังหวัดตรัง พบว่าศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชน คือความสามารถของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ทั้งด้านแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ความพร้อมของบุคลากร ทักษะความรู้ในการจัดการรวมถึงความตระหนักของชุมชน อยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.81 และ 3.92 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น 1)แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.94 ตามลำดับ) 2) ความพร้อมของบุคลากร (ได้แก่ความรู้ ทักษะ ความชำนาญในการสื่อสาร การบริหารจัดการ การเป็นเจ้าบ้านที่ดี) อยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.75 และ 4.03 ตามลำดับ) 3) ความตระหนักของชุมชนเรื่องเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50 และ 3.92 ตามลำดับ) ดังที่ Goodwin and Santilli (2009) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า ชุมชนเป็นเจ้าของ ผลประโยชน์แก่คนในชุมชนชุมชนมีการอนุรักษ์ผลิตภัณฑ์ของชุมชน และความร่วมมือของคนในชุมชนอย่างกว้างขวาง อีกทั้งการท่องเที่ยวของชุมชนมีความจำเป็นด้านประสบการณ์ทักษะทางธุรกิจ และการจัดการสอดคล้องกับ Goodwin and Santilli (2009) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการเสริมสร้างพลังของท้องถิ่น โดยชุมชนมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นเจ้าของและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{x} = 3.62$) ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ควรมีการดำเนินการดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ควรมีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยจัดประชุมมติหมู่บ้านสอบถามความคิดเห็นของคนในชุมชน เพื่อแสดงจุดเด่นของท้องถิ่นตนเองเกิดประโยชน์ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว
2. สนับสนุนบูรณาการพื้นที่เดิมให้ดีขึ้น และต่อเนื่องไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม
3. วางแผนเพื่อจัดสรรงบประมาณส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว
4. ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างผลิตภัณฑ์ เป็นสินค้าท้องถิ่นให้ได้มาตรฐาน นำมาจำหน่ายเป็นของฝากประจำชุมชนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู กับจังหวัดอื่น ๆ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ว่ามีปัญหาด้านใดบ้าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัยเดชปกรณ์ รอมมีและกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์.(2564). การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของเทศบาลตำบลบางกระพุ่ม อำเภอบางกระพุ่ม จังหวัดพิษณุโลก. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 6(3), 123 - 132.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560 - 2564). Access on May 2, 2020.

- ฐิติมา อังกรวัชรพันธุ์. (2562). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มคุณค่าการท่องเที่ยวบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง.สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐทิศา โรจนประศาสน์ และคณะ. (2558). บทเรียนของชาวประมงพื้นบ้านในการดำเนินงานธุรกิจสัตว์น้ำสีเขียวและฟื้นฟูสัตว์น้ำในแหล่งหญ้าทะเลชุมชนเกาะมุกด์จังหวัดตรัง. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์, 57(4), 174-196.
- เทิดชาย ช่วยบา รุ่ง. (2552). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. เรียกใช้เมื่อ 12 มกราคม 2566 http://kpi.ac.th/media/pdf/M10_213.pdf
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ผกาวัลย์ พงษ์สระพังและ ชาญยุทธ หาญชนะ (2565) วิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวใต้ อำเภอสว่างวีรญาติ จังหวัดหนองบัวลำภู, Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(5),91-103.
- พระมหาจันทน์ สิริวัฒน. (2563). บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน. วารสารมหาจุฬาลงกรณ, 11(1), 1 - 12.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดหนองบัวลำภู. (2565). ข้อมูลด้านท่องเที่ยว.อำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู.
- Yamane, Taro. (1973). Statistics an introductory analysis. New York Harper & Row.
- Goodwin, H. & Santilli, R. (2009). Community-based tourism: A success. Leeds: ICRT Occasional Paper No. 11.